

Тарбиялык саат

2-класс

Тема:

Окуучунун күндөлүк режими.

Сабактын темасы: Окуучунун күндөлүк режими.

Сабактын максаты: Балдар мектепте өзүн-өзү алып жүрүүсүн, мектепте кабыл алынган эрежелерди толук, так аткарууга үйрөнүшөт. Бош убактысын туура пайдаланууга үйрөнүшөт. Ага кантип жетүү керек, кандай аракеттер жасаш керек экендигин түшүнүшөт. Бири-бирине жардамдашууга, бири-бирин кечире билүүгө тарбияланышат.

Сабактын жабдылышы: Китептер, окуучулардын милдеттери, мектептин айрым иш пландары.

Сабактын жүрүшү: 1) Уюштуруу.

2) Үй тапшырмасын суроо.

Жаңы сабак: Балдар биз мына 2-класс болуп калдык. Эми мектепте кандай жүрүшүбүз керек, мектептеги эмеректерге кандай мамиле жасашыбыз керек экендигине көбүрөөк түшүнүп калдык деп ойлойм. Күндөлүк режим түзгөндү билесиңерби? Силер мектеп алдындагы өз милдетиңерди билесиңерби, айтып көргүлөчү?

- Балдар өз ойлорун айтышат.

- Азаматсыңар балдар, демек биз бүгүн өзүбүздүн күндөлүк режимибизди түзгөндү үйрөнөт экенбиз. Аны түзүүдө эн башкысы эмнелерге көңүл буруубуз керек. Бирге эсептейли.

1. Мектепте сабагыбыз кайсы убакта башталат.

2. Сабактан кийин эмне жумуш аткарам.

3. Ата –энеме кантип жардам берем.

4. Досторум менен ойноого убактым болобу?

5. Үйгө берилген тапшырманы кайсы убакта аткарам?

Мына ушуларды эске алып, баарына убактыбызды жеткидей кылып күндөлүгүбүздү түзүп алсак, бизге оңой болот. Бардык ишибиз өз убагында аткарылат экен.

Мен мисалга бирөөнү түзүп берейин, ошого карап өзүбүз үйдөн ар кимибиздикин түзүп келебиз.

Биз эрте менен окуганга карап биринчи сабакка келүүдөн баштайбыз.

1. Эрте менен саат 7.00дө турам.
2. Тамактанып, саат 7.45 те үйдөн чыгам.
3. Саат 8.30да сабак башталат.
4. Саат 12де мектептен бошойм.
5. Үйгө 12.30да келем.
6. Саат 1.00дө түшкү тамакты ичем.
7. Бир аз эс алам, тамактанган жайды жыйнаштырууга жардам берем.
8. Үйгө берилген тапшырмаларды аткарууга саат 2.30 да отурам.
9. Саат 4.30да досторум менен ойногону чыгам.
10. 5.30да келип апама үй иштерине жардам берем.
11. Инилерибиз карайм же агаларыма, эжелериме жардам берем.
12. Кечки тамакты ичип болгондон кийин оозеки сабактарды дагы бир сыйра окуйм же жомок китеп окуп жатам.
13. Телевизор көрөм же компьютерде олтурам.
14. Эрте менен сабакка кечикпеш үчүн эртерээк жатып эс алам.

Балдар мына силердин күнүмдүк режимдер ушундай болот деп ойлойм. Эми ар кимиңер өз үй шартыңарга карап өз күндөлүк режимдерди түзсөңөр болот.

Эми силер мектеп учурунда эмне иштерди аткарасаңар болот. Ушул маселени да карасак.

Мисалы:

- Жетишпеген окуучулардын жанына барып ага эмне керек экендигин сурасак болот.
-
- Классты желдетип, тазаласак болот.
- Гүлдөргө суу куйсак болот.
- Окуучулардын тазалыгын жана формасын карасак болот. ж.б.

Эң негизгиси биз күндөлүк планыбызды туура кабыл алсак, биздин бир да убактыбыз текке кетпейт экен.

Үйгө тапшырма: Менин бир күндүк режимим деп жазып келесиңер. Андан тышкары төмөндөгү ырды жаттап келесиңер.

Эстүү болсоң элиң сүйөт ар качан.

Карылардын капка салгын айтканын.
 Бололу биз ыйман күткөн жакшы адам,
 Бойго жетип, адеп жыйнап окуган.
 Капа кылбай эне менен атаны,
 Жаман жорук тентектиктен качалы.
 Таанылып мектепке да, элге да,
 Эң адептүү мыкты окуучу катары.
 Ыйман болсо өлкө өнүгөт жогору,
 Тартип менен бейбаштыкты жоелу,
 Элге керек келечектин ээleri,
 Эң ыймандуу уул-кыздары бололу.
 Оолак болуп жаман жорук кылыктан,
 Орун тапсак кең-кесири турмуштан.
 Ар убакта бизге болоор ыраазы,
 Ата-энебиз өксү болбой сыймыктан.

Тарбиялык саат

Тема: Эне сыйлаган – элге жагат.

2-класс

Сабактын темасы: **Эне сыйлаган - элге жагат.**

Сабактын максаты: Элибиздин кыз балага, аялзатына болгон терең урмаггосун балдарга жеткирүү. Аялзатына мамиле жасоодо башка элдердин өрнөктүү көрүнүштөрүнөн да үйрөнүү. Аялга арналган аздектүү сөздөрдүн кудуретин чечмелөөгө үйрөтүү.

Сабактын жабдылышы: Адеп китеби, Курманжан датканын, Уркуянын ж.б. сүрөттөрү.

Сабактын жүрүшү:

Мугалим окуучуларга Т. Кожомбердиевдин “Апа” деген чыгармасынан үзүндү окуп, ал жөнүндө түшүнүк берет. Окуучулардын оюн угат. Кыргыз акын-жазуучулардын эне жөнүндө жараткан чыгармаларын эске салат.

Апа

Мудугар элинде “аял” деген сөз жок, токсондогу кемпирди да, секелек кызды да, “апа” дешет. Энени сыйлабоо укмуштуудай чоң күнөө, андай кылмыш үчүн аябаган катуу жаза колдонулат.

(“Работница” журналы, 8, 1969-ж)

Сен жөнүндө баштаарымда ыр ырдап,
Сөздөр жайнап, чегирткедей чырылдап.
Сөздөр чууруп, кумурскадай капташып,
Жылдыз сымал бийиктердей жымындап.

Сен жөнүндө баштаарымда ырымды:
Телегейим келе калды төп болуп.

Жалкы нерсем санат жеткис көп болуп,
Столумдан сөздөр өсөт чөп болуп.

Калемине тийгизерде колумду,
Гүлдөр көзөп тактайланган полумду.
Чачыратып алтынданган карегин
Шүүдүрүмдөр жарык кылат жолумду.

Даярданып узак жолго басууга,
Беленденип терең кенди казууга,
Издейм сөздүн керектүүсүн, асылын
Тиштеп көрөм, сала коюп азууга.

Саргаямын, салам бардык дилимди
Салым кошоор деп үйрөнөм илимди.
Кымындай да кынтыктуу сөз кирбесин
Жыттап көрөм, тийгиземин тилимди.

Жарты бөлбөй, жараш керек баарыга:
Балтыр бешик балага да, карыга.
Көз ооруга сыйпаганга жарасын
Ашык тамчы кошулбасын дарыга.

Бир тал чөптөн, бир ийнени тапкандай,
Сокур зергер алтын шакек чапкандай.
Шүүдүрүмдүн тамчыларын чогултуп –
Мөлтүр кашка булак кылсам, аккандай.

Турар Кожомбердиев

Мугалимдин сөзү:

Элибиз кыз баланы, аял затын терең урматтап, сыйлап келишкен. “Кызды сыйла, ал конок”, “Кызды урсаң, жарды болуп каласың”, “Аялзаты үйдүн куту”, “Кыздын кырк чачы улуу” деген нуска сөздөрдү да таамай айтышкан. Аялзатына болгон аздектүү мамилени жаратууга аракет жасашкан.

Кандай заманда, кандай гана шартта болбосун аялзаты адам баласы үчүн эң оболу – турмуштун туткасы, жашоого көрк берген жароокер жар, мээрман эне, сүйүктүү эже, сырдаш жеңе, боорукер карындаш, мээнеткеч тарбиячы жана үй-бүлөнүн ыйык куту.

Биз адамдар, ар дайым жакшылык, тынчтык, адамгерчилик сыяктуу асыл-нарк дөөлөттөр жөнүндө көп айтабыз. Бирок, бул асылдыктар биринчи кезекте аялзатынын бийик руху менен алтын колунан жасалып жаткандыгын адатта анча элес ала бербейбиз. Эң алгач алдей ырын энеден укканыбыз да эсибизден чыгып кетет.

Албетте, адам таң кала турган эмне деген күчтөр бар. Бирок эненин сүйүүсүндөй кудуреттүү күч эч жерде жок.

Бул жараткан жашоодо не бир керемет сулуулук бар. Бирок аялзатынан ашкан сулуулукту жараткан азырынча бизге тартуулай элек.

Айтылуу немец философу Вильгельм Гумбольт “Элдин ар-намысы, адеп ахлагы аялга болгон мамилесинен билинет” деп айткан экен.

Кыргыз журтунун руханий, тарыхый, философиялык көркөм энциклопедиясы болгон “Манас” эпосундагы аялдардын орду жана образы биздин элибизде байыртадан эле аялзатына өзгөчө мамиле болуп келгенин дагы бир ирет далилдейт. Кылым карыткан эзелки тарыхында Кыргыз Ата менен Кыргыз Эне эгерде кыздарынын азат-эркиндигине жана ар-намысына айрыкча аяр мамиле жасап келбесе, акылгөй Каныкей, айдай сулуу Айчүрөк, арстан жүрөк Жаңыл Мырзадай асылзаттар кайдан чыгат эле.

Кечээги эле Курманжан Датка энебиздин атактуу Алай Ханышасы даражасына жетиши аялдар бизде кадимден эркектерден кем эмес орошон ролду ойноп келгендигин таасын күбөлөп турат.

Совет мамлекетинин мезгилинде да Республикабыздын аялдары илимде же өндүрүштө, маданиятта же коомдук иште болбосун өздөрүн дайыма татыктуу көрсөтүп келишкен. Эмгекте айтылуу Өлмөскан Атабекова менен Зууракан Кайназарова, искусстводо Сайра Кийизбаева менен Бүбүсара Бейшеналиеванын ысымдарын кантип унутабыз.

Үй-бүлөнүн бекем болушу да аялзатына байланыштуу. Аял бар үйдө кут, береке, жылуулук бар.

Адамзат жашоосундагы эң асыл нерселер ар дайым аялдарга арналып келген.

Дүйнөдөгү эң атактуу композиторлордун ажайып музыкалык чыгармалары аялзатына арналган.

Дүйнөдөгү эң таланттуу художниктердин эң мыкты сүрөттөрү да аялзатына багышталган.

Дүйнөдөгү эң күчтүү поэзия саптары да аялзатын даңазалоодон улам келип чыккан.

Биздин жаш өлкөбүздө эмне жакшы нерселер болсо – ошонун баары адегенде аялдарга арналышы керек деп ойлойбуз.

Урматтуу жаш жеткинчек, эненин улуулугун, эч нерсе менен өлчөбөс эмгегин эч качан унутпа. Кыз балага, эжеңе, карындашыңа аздектүү мамиле жаса, алардын дилин оорутпа.

Тарбиялык саат

2 -класс

Тема:

Салам, сага, санжыралуу Ноорузум!

Сабактын темасы: Салам, сага, санжыралуу Ноорузум!

Сабактын максаты:

а) Окуучуларга ата-бабадан мурас катары өтүп, ушул күнгө келип жеткен Нооруз майрамы тууралуу түшүндүрүү.

б) Ыймандуулукка, адептүүлүккө, ата-эне, эл журт алдындагы милдетин сезе билүүгө, улуу муундарды сыйлай билүүгө табиялоо:

Сабактын формасы: Кече-оюн

Сабактын жабдылышы: Дубал газета, улуттук буюмдар, магнитофон.

Сабактын жүрүшү:

Уюштуруу. Күү уктурулат. Коноктор чакырылат. Арча түтөтүп бир окуучу кирет.

– Алас, алас, алас,

Ар балээден калас.

Айдан аман, жылдан эсен бололу.

Жакшылыкты теңир берди,

Жарык күндү кеңири берди,

Орообуз данга толсун!

Оозубуз нанга толсун!

Айпери: Нооруз майрамыңыздар куттуу болсун,
Үйүнөргө бакыт консун.

Башынарга баш кошулуп,
Данынарга дан кошулсун.

Салават: Ууртунардан күлкү,
Жүзүңөрдөн нур кетпесин!
Быйылкы жыл жакшылыктын
Токчулуктун жылы болсун.

Айпери: Байыркы Чыгыш элдеринде, ошонун ичинде кыргыздарда 2000 жылдан ашуун убактан бери күн менен түндүн теңдешкен күнүн жаңы жыл – Нооруз дешкен.

Салават: Нооруз – фарсы тилиндеги нав-жаны, руз-күн деген сөзүнөн алынган. Ал бара-бара түрк тилдериндеги элдерге төл сөз катары өтөт.

Нооруз –

- жаркыраган жаздын
- жаштык дигердин
- күжүрмөн эмгектин
- жакшы тилек үмүттүн
- биримд ү ү л үктүн
- кайрымдуулуктун
- боорукерликтин
- ыймандуулуктун
- адилеттүүлүктүн
- таттуу,
- даамдуу жайыл дасторкондун майрамы.

Мээрим:

Келди Нооруз жер энебиз нан берсин,
Жериме көк, жер жайнаган мал берсин,
Канат бутак өсүп, тукум жаңырып,
Бешиктерге бакыт шерик жан берсин.

Чынгыз:

Келди Нооруз, жаңырып күн, жаны тилек,
Өмүргө бир кылчайып ойлонуучу.
Белгилеп амандыгын ар бир адам,
Кубаныч ар бир үйдө тойлонуучу.
Келди Нооруз, дил майрамы жаркыраган,

Күндүн нуру төгүлүп дүйнө шандуу.
Өлбөгөн жан жазды көрдү кубанып,
Кыбырап күнгө умтулду бардык жандуу.

НООРУЗ МАЙРАМ

Алина:

Токсондогу энем айтты,
Эстеп жаштык күндөрүн:
– Нооруз күнү тагынам, – дейт,
Мончоктордун түрлөрүн.

Насырбек:

Нооруз, нооруз эски майрам,
Жаңы доорго кыл кадам.
Бул майрамда болбосо экен,
Кубанбаган бир адам.

Назгүл:

Чертчи, ата, эски күүдөн,
Шандуу күүлөп комузуң.
Элге жакшы маанай берсин,
Күлкү берсин ноорuzум.

Кайрат:

Мына кайра жайнап күлдүн,
Нооруз үмүт кылганмын.
Сени данктап ырдайт, ырдайт,
Бүгүн кыргыз балдарын.
Келди Нооруз тилеги кут майрамы,
Көрбөгөндү чечишели кеңешип.
Урушуп таарынышып кетсек да,
Ушул күнү алган жакшы элдешип.

Ушул күндүн даамын бирге татышып,
Жылуу чырай, жылуу сөздөн арнашып.
Көңүл калып, бет карашпай кетсек да,
Ушул күнү алган сооп жарашып.

Жеңүүчү турмуштан жамандыкты,
Тилейли өмүрдөгү амандыкты.
Ичине кара өзгөйдүн ыйман кирсин,
Тилейли адамдагы адамдыкты.

Жүрөлү кубанычта, сүйүнүчтө,
Тилейли жер шарынын амандыгын.
Жашайлы кырсыктан тыш, болуп эсен,
Көрбөйлү бул дүйнөнүн жамандыгын.

**Сабакты жыйынтыктоо:
Окуучуларды баалоо.**